

s húzod az egyik lábad.
 Ilyennek látlak a képen,
 húzod,
 nem kitaláltam,
 kezedben aktatáska, és
 ha jól látom, hátad mögött
 nagy szürke ember. Valami árnyék
 követ. Félek, hogy rád lép,
 mert ferde, zord és iromba.
 Körben a guano hangos
 halomba gyűl, nem lépsz bele.
 Kikerülsz.
 A szürke lemarad,
 nem is törödsz vele,

megszoktad. Észre se vetted,
 csak himbáltad szegényt,
 mint aktatáskádat magad
 mellett a délutánban.
 Megállsz, zsebkendőért matatsz.
 Egy padba kapaszkodsz,
 nem ülsz le, de még maradsz.
 Állsz, verejtékezik a homlokod,
 izzik az ég. Körben a nyár
 ragyogással tele. Közben havazik.
 Delelőn túl a nap. Képzelted,
 egykor, ilyen lesz férfikorunk tele?

Drage, 2014. július 7-én

Kedves Mihály Barátom!

■ Itt a nyár és mi Görögországba készülünk, holnap utazunk, tíz napig leszünk távol, ugyanott, ahol tavaly is nyaraltunk, már nincs kedvünk újabb helyszínek felfedezésére, tavaly jól éreztük magunkat Szkiatoszban, talán most is sikerül. Görögország mindig vonzó, van is egy novellaantológia, szerb nyelvű, arról írtak többen elbeszélést, hogy minden Görögországban kezdődött. Beszéltem is az Újvidéki Rádióban erről a gyűjteményes kötetről, könnyű volt, mert a szerb irodalom ismert nevei fordultak elő a könyvben, jó írások, láthatóan kedvükre való volt a könyv szerkesztőjének elgondolása. Különben is, gyakoriak a mai szerb irodalomban az ilyen vállalkozások, egész gyűjtemény jelent meg Ivo Andricról, Miloš Crnjanskiról, felkért szerzők elbeszélései, novellái szólnak a két neves szerb íróról, ezekről a könyvekről is beszéltem a rádióban, jó olvasmányok voltak arról, hogy a valóságból milyen úton-módon kerülnek át írók a fikcióba, és hogy a fikcióban hogyan találják fel magukat. Hogyan lesz az íróból elbeszélések hőse, hogyan beszélnek más írók neves írók személyiségéről, életéről, életének történéseiről, miközben az égvilágon semmi sem köti őket a valóságban megtörténtekhez, nem korlátozza képzeletüket sem az író személyisége, sem az író életrajza, legtöbbször a műveik sem kerülnek szóba, egyszerűen ott áll az olvasó előtt az író alakja, egészen más megvilágításban, más visszfényben, mint ahogyan ezekről az írókról tudós szövegek, tanulmányok és monográfiák készülnek. Az író legendásítása is benne van ebben a játékban a hagyománnyal, mert valójában nem mások az ilyen vállalkozások, mint éppen szembenezés, mégpedig játékos szembenezés azokkal a nagyon komoly hírekkel, amelyek a legendává fikcionált írói személyiséget és életrajzot örökítik meg. Az író neve mint valamely elbeszélés hőse persze nem helyettesíti a tudós értekezéseket az életművekről, de mindenképpen a legendává alakított író felé tereli az olvasói figyelmet. A mai szerb irodalom nagyon kedveli a fantasztikumot, bár nem kevés a valóságot, a valóságos háborúkat ábrázoló művek száma sem, mégis inkább a képzelet diktálja azokat a műveket, amelyek egy-egy író állítanak a fikció előterébe. De említést teszek Laura Barna regényéről is. Laura Barna hódegyházi származású író, aki szerb környezetben nevelkedett, és szerb íróként szerzett magának nevet; legújabb regényében, *A zongora zuhanása* a címe, és egy neves szerb tudós, Veselin Cajkanovic filológus és híres vallástörténész alakját eleveníti fel; nem a tudós életrajzát mondja el, bár a regény

bővelkedik életrajzi elemekben, hanem ismét egy közismert személyiséget állít a fikció előterébe, s ezt úgy teszi, hogy közben Belgrád egyik híres városnegyedét meg annak igencsak neves lakóit ábrázolja, tehát pontosan lokalizálja, ezzel együtt személynevekkel népesíti be a vidéket, a tudós házát és kertjét, amelyben négy hölgy, mindannyian a belgrádi társasági és művészeti élet szereplői, kemény kártyapartikat vív egymással, miközben a tudós filológus házát éppen lerombolják, a zongorát meg az ablakon dobják ki, innen a regény címe. Cajkanovicot a háború után meghurcolták, mert a háború idején a bölcsészkar dékáni tisztjét töltötte be, ami miatt sokáig szilenciumra is ítélték, és majd csak az utóbbi években terelődött a figyelem gazdag életművére. Volt tehát az írónak oka rá, hogy éppen a tudóst válassza regénye hőséül. Mind a neves írókat a fikció megvilágításába állító elbeszélések, mind Laura Bara regénye azt jelzi, hogy a mai szerb irodalomban kialakulóban van egy különös, valamennyire furcsa elbeszélésmód, amit akár műveltségi vagy művelődési fikciónak is lehet venni, és ez nem mellékes vonulata a mai szerb irodalomnak. Hozzáteszem ehhez még, hogy a mai vajdasági irodalomban felnövőben van egy új nemzedéke a fordítóknak, akik figyelemmel kísérik a kortárs szerb irodalom történéseit, fordításantológiát adtak ki *E-szerelem* címen, közülük Orovecz Krisztina lefordította Vida Ognjenovic *Híttlenek* című regényét; jó fordítás, megnéztem. Mindannyian a Híd Kör tagjai, ott is van a nevük a folyóirat borítóján, közülük többnek már könyve is jelent meg, legújabban Antalovics Péter verseskötetét adta ki a Forum. Egyforma érdeklődéssel fordulnak a Híd Kör tagjai a szerb irodalom és a magyar irodalom felé, fordításaik, kritikáik, eredeti munkáik bizonyítják ezt. Megint egyszer bebizonyosodott, hogy a kisebbségi irodalmak egyik meghatározó vonása a kétnyelvűség, más szóval az összehasonlítás különféle műveletei. S megint egyszer bebizonyosodott, hogy a vajdasági magyar irodalom életképes, hiszen a *Híd* körül, a főszerkesztő szervező és irányító munkájának köszönve, egy új irodalmi nemzedék van felnövekvőben, s éppen a nyolcvannéves *Híd* körül, s engem most az a kérdés is foglalkoztat, hogy miként viszonyulnak a Híd Kör fiatal írói és fordítói a *Híd* hagyományához, hogyan értik ezt a hagyományt, mit fogadnak el belőle, és mit utasítanak el, ha egyáltalán kialakítottak valamilyen viszonyulást a folyóirat hagyományához. A kérdés fel fog merülni a szeptember elejére tervezett Kanizsai Írótábor programjában, ahol a Híd Kör tagjai kitüntetett vendégei lesznek ismét a rendezvénynek. Az írótábor asztalán egymás mellé kerül majd a *Híd* évfordulóján megtartott tanácskozás előadásait közlő kötet, mint a *Híd*-hagyomány dokumentuma és a *Híd* nyári száma, amelyben ismét a Híd Körösök mutatkoznak majd be. Megszólítja-e egymást a két kiadvány, vagy elmennek egymás mellett, ez lesz a találkozás kérdése... Nagyon örülnék, ha találkozhatnánk Kanizsán. Magyarkanizsa nem esik messzire Szegedtől.

Barátsággal köszönt régi híved,
Bányai János

Újvidéken, 2014. június 22-én